

Yritysten vesivastuullisuus

Suvi Sojamo

Suomen Ympäristökeskus SYKE

FIBS:in webinaari 27.9.2022

S Y K E

Miksi puhumme yrityksistä ja vedestä?

Mitä vesivastuullisuus on?

Miten vesivastuullisuus kytkeytyy kokonaisvastuullisuuteen?

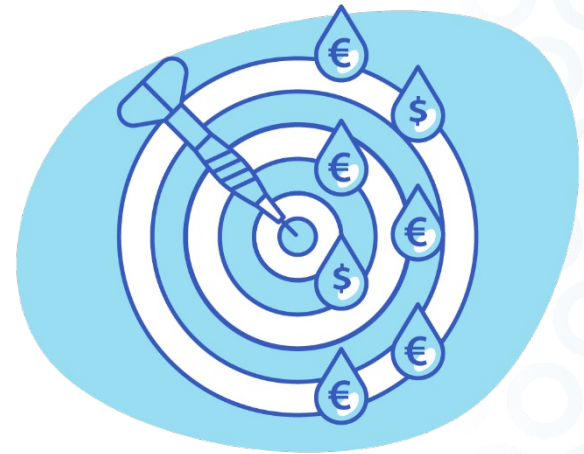
Suomalaisista yrityksistä maailman vesivastuullisimpia 2030 mennessä – mitä tavoitteen saavuttaminen vaatii?

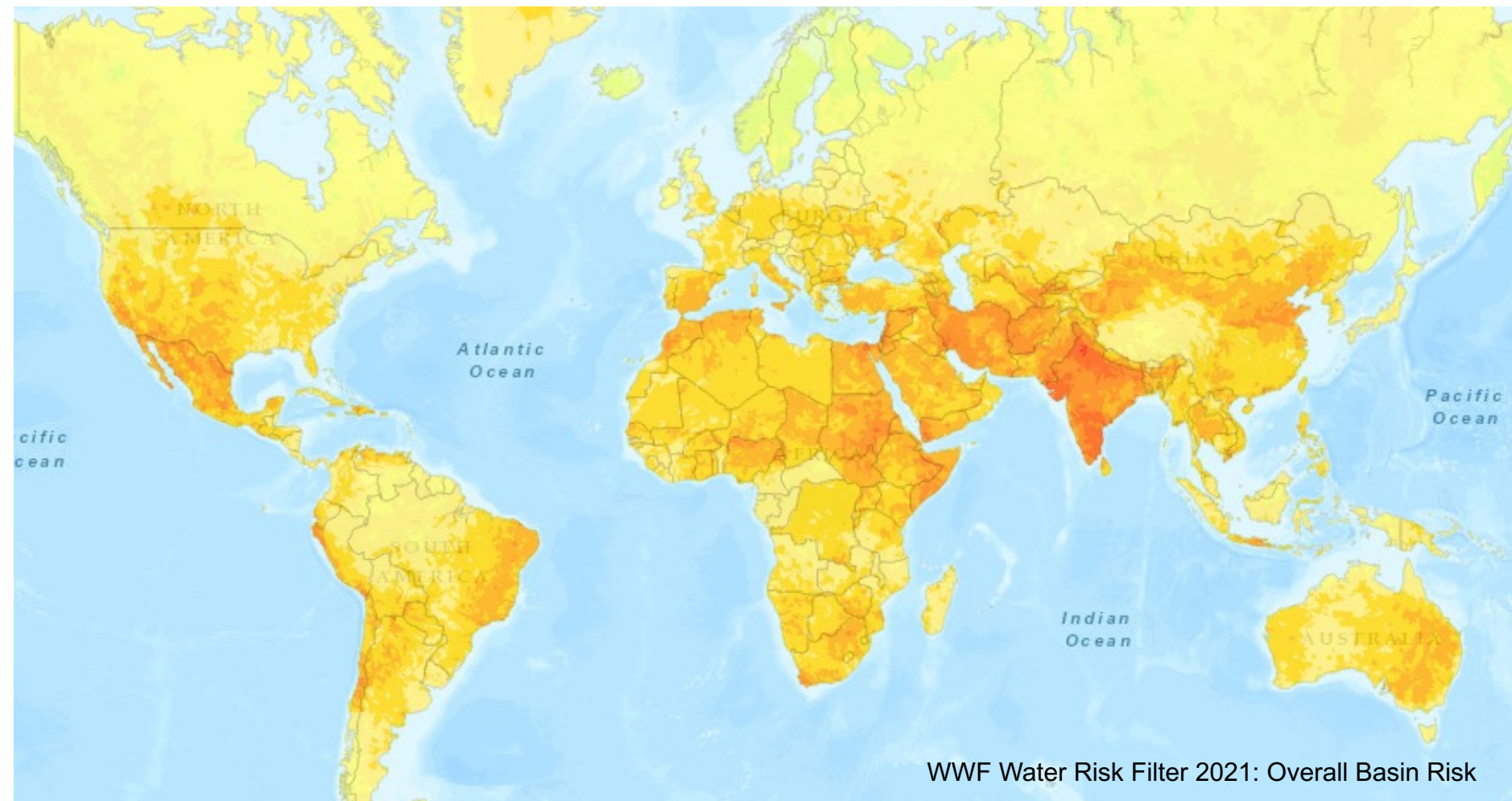
Mistä eväitä matkalle? Keskeisiä aloitteita, ohjeistuksia ja hankkeita

Miksi puhumme yrityksistä ja vedestä?

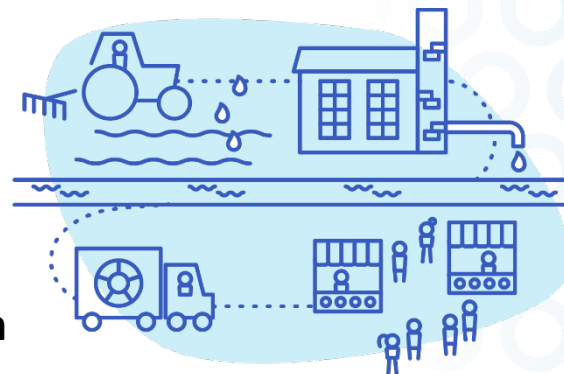
- Vesi kytkeytyy kaikkien yritysten toimintaan, joko oman toiminnan tai arvoketjujen kautta
- Globaalien ja paikallisten vesikriisien voimistuessa vesi on yrityksille kasvava riski, mutta myös toiminnan kehittämisen mahdollisuus
- Keskeiset riskit ja mahdollisuudet
 - Veden määrä ja laatu
 - Lainsäädäntö ja politiikka
 - Sidosryhmien odotukset
 - Taloudelliset kustannukset

Mitä vesivastuullisuus on? I

- *Yritysten veden käyttöä, joka on sosiaalisesti ja kulttuurisesti oikeudenmukaista, ympäristön kannalta kestävää ja taloudellisesti kannattavaa, ja jonka käytänteet kehitetään yhdessä sidosryhmien kanssa.*
[Alliance for Water Stewardship 2019](#)
- Kattaa niin yritysten omat toimipaikat valuma-alueineen kuin arvoketjut.
- **Perustana on, että yritykset toimivat lainsäädännön ja lupaehtojen mukaisesti - vesivastuutoimenpiteet on tarkoitettu lainsäädännön toimeenpanon tueksi ja vastuullisuuden kehittämiseksi minimivaatimuksia pidemmälle.**

Mitä vesivastuullisuus on? II

- Jatkuvan parantamisen prosessi, keskeistä veteen liittyvien riskien ja mahdollisuuksien kokonaisvaltainen huomioinen ja hallinta
- Käytännön toimenpiteitä mm.
 - veden käytön tehostaminen ja vesistövaikutusten hillintä koko arvoketjun matkalla
 - turvallisen juomaveden ja sanitaation takaaminen työntekijöille
 - ekosysteemien ennallistaminen
- **Fokus oman toiminnan ja arvoketjujen kriittisimpiin kohtiin**

Miten vesivastuullisuus kytkeytyy kokonaisvastuullisuuteen?

- Vesi nostaa esiin vastuullisuuden eri osa-alueiden ja niihin liittyvien riskien kytkennät (esim. ihmisoikeus-, ilmasto- ja luonnon monimuotoisuuden kysymykset)
- Olemassa olevat riskienhallintaprosessit tarjoavat tärkeän keinon integroida vesivastuullisuus osaksi kokonaisvastuullisuutta
- **Vesiriskien tunnistaminen on konkreettinen ja mielekäs tapa ottaa arvoketjut paremmin haltuun -sidosryhmäyhteistyö keskeisessä roolissa arvoketjujen vastuullisuuden kehittämisessä**

Suomalaisista yrityksistä maailman vesivastuullisimmat 2030 mennessä I

Vesivastuutiekartan visio 2030

Suomalaisyritykset toimivat vesivastuullisuuden parhaiden kansainvälisten käytänteiden mukaisesti

Huomiota kiinnitetty erityisesti arvoketjujen hallintaan ja kestävien raaka-aineiden hankintaan, sekä Suomessa että kansainvälisesti

Vesivastuullisuus rakentuu tutkimusperustaisille paikkakohtaisille arvioinneille ja tavoitteidenasetteluille

Vesivastuullisuus on osa yritysten riskienhallintaa, mutta se tukee myös YK:n Agenda 2030:n toimeenpanoa

Vesivastuullisuudesta on tullut suomalaisyritysten kilpailuvaltti

Suomalaisista yrityksistä maailman vesivastuullisimmat 2030 mennessä II

Glasgow COP26 Fair Water Footprints-julistus

Suomi (MMM & YM) allekirjoittaneet, kattaa kansallisen ja kansainvälisen vesijalanjäljen ja arvoketjujen vesivastuullisuuden

Ei vesien pilaamista, hajakuormituksen hallinta

Kestävä ja oikeudenmukainen vedenotto

*Turvallinen juomavesi ja sanitaatio
työntekijöille ja paikallisyhteisöille*

*Luonnon suojele, luontopohjaiset ratkaisut ja
uudistava maatalous*

Resilienssi tulville, kuivuudelle ja konflikteille

THE GLASGOW DECLARATION FOR

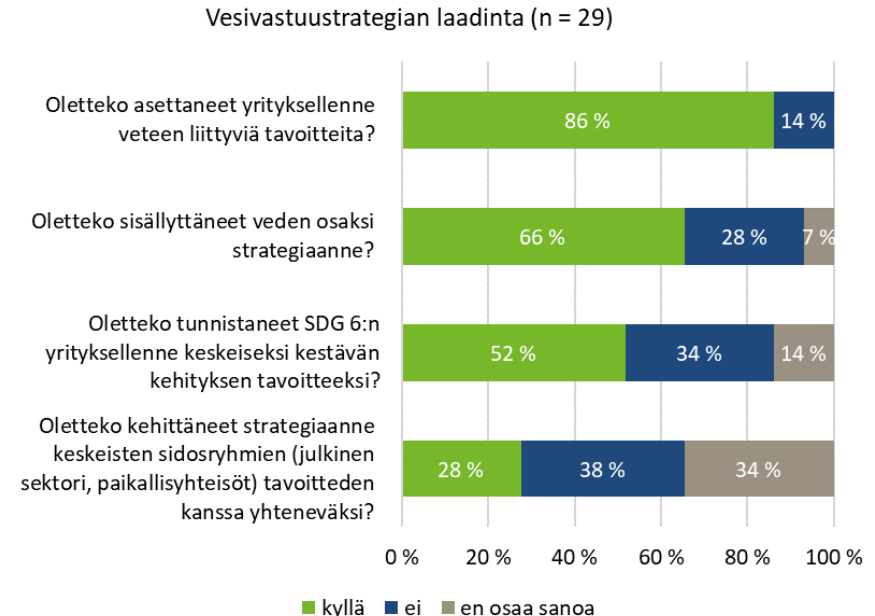
**fair water
footprints**

S Y K E

Mikä on suomalaisten yritysten vesivastuullisuuden nykytila?

- Yritykset ymmärtävät veden merkittävyyden ja kytkökset kokonaisvastuullisuuteensa entistä paremmin
- Mielekkäät tavoitteet, konkreettiset toimenpiteet ja niistä todennettavasti raportointi kuitenkin laahaavat valtaosalla jäljessä
- Arvoketjujen vesiriskien ymmärrys ja hallinta merkittävin haaste

Vesivastuullisuuden kannalta kriittiset toimialat Suomessa

- **Maatalouden alkutuotanto, kotieläintuotanto, kalankasvatus, elintarviketeollisuus ja kauppa**
 - Ketjun vesistöjä rehevöittävien päästöjen hallinta, toimenpiteiden kustannustehokas kohdentaminen
- **Kaivannaistoiminta ja kaivannaisteollisuus**
 - Luvitus ja sosiaalinen hyväksyttävyys, vaaralliset jätteet, vaikutukset vesiympäristöihin ja ekosysteemeihin
- **Metsätalous, sellu-, kuitu-, paperi- ja kartonkiteollisuus**
 - Rehevöittävät päästöt metsätaloudesta, tehtaat merkittäviä vedenkäyttäjiä, vaikutukset vesiympäristöihin ja vesiekosysteemeihin
- **Vesivoima**
 - Vaikutukset vesiympäristöihin ja vesiekosysteemeihin
- **Kemianteollisuus**
 - Haitalliset aineet

Kansainvälisiltä toiminnoiltaan kriittiset toimialat

- Veden näkökulmasta kansainvälisesti korkeimman riskin toimialoiksi on tunnistettu **tekstiili- ja vaateteollisuus, fossiiliset polttoaineet, kemianteollisuus, rahoitus, kaivannaisteollisuus, maatalous, kotieläin- ja kalatalous, ICT-laitteet, lääketeollisuus ja muoviteollisuus**. Ks. tarkka luokitus [Water Watch – CDP Water Impact Index](#).
- Erityisesti näiden toimialojen sekä tuoteryhmien kaupan suomalaisten yritysten tulisi arvioida vesiriskinsä ja kehittää vesivastuullisuutta koko kansainvälisten hankinta- ja arvoketjujen matkalla.

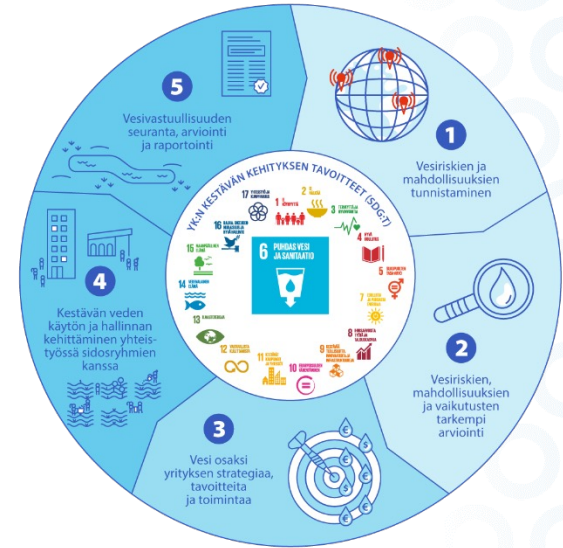
Vesivastuullisuuden kansallisen edistämisen toimintasuunnitelma 2022-2025

Mistä eväitä matkalle? Keskeisiä aloitteita, ohjeistuksia ja hankkeita I

- Vesivastuusitoumus

- Osa Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumusta ja Agenda2030:n kansallista toimeenpanoa
- Haaste ja kehys yrityksille tunnistaa vesiriskinsä ja kehittää kestäväää veden käyttöä ja hallintaa koko arvoketjujen matkalla
- Tuo yhteen kansainväliset ohjeistukset ja työkalut vesivastuullisuuden viidelle askeleelle, ml. UN Global Compact CEO Water Mandate, CDP Water Program, Alliance for Water Stewardship International Water Stewardship Standard, Science Based Targets

Mistä eväitä matkalle? Keskeisiä aloitteita, ohjeistuksia ja hankkeita II

- Vesivastuullinen Suomi 2030 – parhaat käytänteet, ohjauskeinot ja toimintamallit (Vesivastuu2030) (2020-2021 SYKE, Gaia, UEF, Luke, VTT; VN-TEAS)
- Vesivastuullisuuden kansallinen edistäminen – koordinointihanke (2022-2023 SYKE; YM, MMM)
- Yritysten vesivastuullisuuden edistäminen ELY-keskusten vesienhoitotyössä (2022-2023 SYKE; PIR-ELY, YM)
- Kuinka tulla vesivastuulliseksi yritykseksi? P&K –yritysten vesivastuupalvelu 2030 –kehityshanke (Vesistösäätiö, Gaia Consulting Group, Finnish Water Forum, Rapid Action Group, Pyhäjärvi-instituutti, SYKE; ESA-ELY, MMM)

Lopuksi

- Aloita veteen liittyvien riskien ja mahdollisuuksien kartoituksella, [Vesivastuusitoumus](#) auttaa alkuun
- Huomioi vesi osana kokonaisvastuullisuutta, koko arvoketjujen matkalla
- Älä jää yksin – tee yhteistyötä ketjun toimijoiden, toimialajärjestöjen, tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen ja julkisen sektorin sekä muiden toimijoiden kanssa

Kiitos!

suvi.sojamo@syke.fi

@SuviSojamo

S Y K E